Lietas Nr. C28319514
Lietas arhīva Nr. C-3195-14/6

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Rīgā, 2014.gada 12.septembrī

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesas tiesnese M.Miltiņa

Rīgā, Daugavgrīvas ielā 58, rakstveida procesā izskatīja civillietu /pers. A/ mazā apmēra prasībā pret /pers. B/ par uzturlīdzekļu piedziņu un

k o n s t a t ē j a :

Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā 2014.gada 17.jūnijā saņemta /pers. A/ (turpmāk arī - prasītāja) maza apmēra prasība pret /pers. B/ (turpmāk arī - atbildētājs) par uzturlīdzekļu piedziņu.

Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs ir tēvs /pers. C/ un /pers. D/. 2013.gada 1.novembrī puses noslēgušas vienošanos par uzturlīdzekļiem un saskarsmes tiesībām. Atbildētājs apņēmās maksāt prasītājai uzturlīdzekļus bērnu uzturam un aprūpei 150 *euro* apmērā par katru bērnu, līdz brīdim kamēr bērns var sevi pats apgādāt. Atbildētājs vienošanos nepilda. Lūdz piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērna uzturam 150,00 *euro* apmērā ik mēnesi katram bērnam no prasības iesniegšanas dienas līdz brīdim, kad bērns pats varēs sevi apgādāt. Lūdz izskatīt lietu rakstveida procesā.

2014.gada 28.jūlijā tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, ka prasību atzīst daļēji. Katram bērnam var maksāt uzturlīdzekļus 50 euro apmērā, vairāk nevar maksāt, dēļ darba atalgojuma. Lūdz izskatīt lietu rakstveida procesā (lietas lapa 32-33).

Civilprocesa likuma 250.^{25} panta otrā daļa nosaka, ka, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, lietas par maza apmēra prasībām tiesa izskata rakstveida procesā, savlaicīgi paziņojot pusēm par datumu, kad sprieduma norakstu varēs saņemt tiesas kancelejā.

Par lietas izskatīšanas datumu rakstveida procesā prasītājai un atbildētājam 2014.gada 4.augustā izsūtīts paziņojums (lietas lapa 35).

Novērtējusi rakstveida pierādījumus un apsvērusi prasības pieteikumā norādītos argumentus, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma daļēji.

No lietas materiāliem pievienotās dzimšanas apliecības kopijām redzams, ka /pers. C/ un /pers. D/ tēvs ir /pers. B/, māte - /pers. A/ (lietas lapa 8-9).

Tiesai nav pamata apšaubīt, ka prasītāja par bērniem rūpējas un viņus apgādā. Atbildētājs to nav apstrīdējis. Pie šādiem apstākļiem tiesa konstatē tiesisko pamatu uzturlīdzekļu piedziņai no atbildētāja par labu prasītājai.

Civillikuma 177.pants nosaka, ka vecākiem ir ne tikai tiesības, bet arī pienākums rūpēties par bērnu, jo līdz pilngadības sasniegšanai bērns ir vecāku aizgādībā.

Saskaņā ar Civillikuma 179. panta pirmo daļu vecāku pienākums ir samērā ar savu mantas stāvokli uzturēt bērnus. Šis pienākums gulstas uz tēvu un māti līdz laikam, kad bērns var pats sevi apgādāt. Pienākums gādāt par bērna uzturēšanu neizbeidzas, ja bērns nedzīvo kopā ar kādu no vecākiem.

Atbilstoši Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6.panta pirmajai daļai, tiesiskajās attiecībās, kas skar bērnu, bērna tiesības un intereses ir prioritāras. Atbilstoši šī likuma 10.panta pirmajai daļai, bērnam ir tiesības uz tādiem dzīves apstākļiem un labvēlīgu sociālo vidi, kas nodrošina pilnvērtīgu fizisko un intelektuālo attīstību. Katram bērnam ir jāsaņem atbilstošs uzturs, apģērbs un pajumte.

Bērnu tiesību aizsardzības likuma 24.panta pirmā daļa nosaka, ka atbilstoši Civillikuma noteikumiem vecāku pienākums ir rūpēties par bērnu un viņa mantu un pārstāvēt bērnu viņa personiskajās un mantiskajās attiecībās. Tāpat arī ANO Konvencijas par bērnu tiesībām 27.panta pirmā daļa nosaka, ka dalībvalstis atzīst katra bērna tiesības uz tādu dzīves līmeni, kāds nepieciešams bērna fiziskajai, intelektuālajai, garīgajai, tikumiskajai un sociālajai attīstībai. Minētā panta otrā daļa nosaka, ka uz vecāku (-iem) vai citām personām, kas audzina bērnu, gulstas galvenā atbildība par bērna attīstībai nepieciešamo dzīves apstākļu nodrošināšanu savu spēju un finansiālo iespēju robežās.

Saskaņā ar Ministru kabineta 2013.gada 15.janvāra noteikumiem Nr. 37 “Noteikumi par minimālo uzturlīdzekļu apmēru bērnam”

katram vecākam neatkarīgi no viņa mantas stāvokļa ir pienākums nodrošināt katram savam bērnam minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kas bērnam līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai ir 25%, bet no 7 gadu vecuma līdz pilngadības sasniegšanai ir 30% apmērā no Ministru kabineta noteiktās minimālās mēneša darba algas. Šobrīd spēkā no 2014.gada 1.janvāra ir Ministru kabineta 2013.gada 27.augusta noteikumi Nr.665 "Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi", kuru 2.punktā noteikta minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros 320 *euro*. Līdz ar minēto, no 2014.gada 1.janvāra minimālais uzturlīdzekļu apmērs bērnam līdz septiņu gadu vecumam ir 80 *euro*, no septiņu gadu vecuma – 96 *euro* mēnesī.

Prasītāja lūgusi piedzīt no atbildētāja uzturlīdzekļus bērnu uzturam 150 *euro* katram, kas ir vairāk nekā valsts noteiktais minimālais uzturlīdzekļu apmērs. Nosakot no atbildētāja piedzenamo uzturlīdzekļu apmēru, tiesa ņem vērā Civillikuma 179.pantā noteikto, ka piedzenamo uzturlīdzekļu apmēram jābūt samērojamam ar atbildētāja mantas stāvokli.

Izvērtējot pušu mantisko stāvokli, tiesa konstatē, ka prasītājas ikmēneša ieņēmumi 2014.gadā vidēji mēnesī pirms nodokļu nomaksas ir 159,90 *euro*, ko veido bērnu kopšanas pabalsts, vecāku pabalsts un darba alga. Atbildētājam 2014.gadā nav reģistrētas valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas (lietas lapa 37-39).

Ņemot vērā iepriekš minēto, tiesa uzskata, ka prasītājas pieprasītā uzturlīdzekļu summa bērnu uzturam katram 150 *euro* mēnesī, iespējams, ir atbilstoša bērnu pastāvošajām vajadzībām, bet tā nav samērīga ar atbildētāja pašreizējo mantas stāvokli.

Lai gan lietas materiāliem pievienota pušu parakstīta vienošanās (lietas lapa 10) par 300 *euro* apmaksu abu bērnu uzturam ik mēnesi, tiesa ņem vērā, ka paraksti vienošanās nav notariāli apstiprināti, kā arī to ka pat uz vienošanās noslēgšanas brīdi atbildētājam nav nekādu legālu ienākumu (lietas lapa 34).

Tiesa uzskata, ka no atbildētāja prasītājas labā piedzenami **uzturlīdzekļi** bērnu uzturam valsts noteiktajā minimālajā apmērā – **80 *euro*** katram bērnam, jo minimālais uzturlīdzekļu apmērs katram vecākam ir jānodrošina katru mēnesi katram savam bērnam neatkarīgi no mantas stāvokļa.

Prasītāja prasībai pievienojusi sūtījumu pa pastu ar dokumentiem lietai, ko sūtīja 29.05.14., bet kļūdas pēc sūtījums nav laicīgi nonācis līdz adresātam. No Tiesu informācijas sistēmas redzams, ka 2014.gada 10.maijā prasītāja cēlusi tiesā maza apmēra prasību pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu, kas tika atstāts bez virzības līdz 2014.gada 13.jūnijam. Ar 2014.gada 17.jūnija lēmumu prasības pieteikums tika uzskatīts par neiesniegu, jo noteiktajā termiņā netika novērsti trūkumi (lietas lapa 41). No lietas materiāliem redzams, ka 2014.gada 29.maijā prasītāja Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesai izsūtījusi vēstuli (lietas lapa 30), no kuras satura secināms, ka prasītāja vēlējusies novērst prasības pieteikuma trūkumus. Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesa adresēto vēstuli nesaņēma, jo par sūtījumu bija jāpiemaksā. Secināms, ka, ja 2014.gada 29.maijā prasītājas izsūtītā vēstule tiktu saņemta Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā, tad prasītāja būtu novērsusi trūkumus lietā Nr. 3-11/0165-14/6 un maza apmēra prasība pret atbildētāju par uzturlīdzekļu piedziņu tiktu pieņemta un ierosināta civillieta.

Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāts 2007.gada 29.augustā lietā Nr. SKC-556 ir atzinis, ka, iztulkojot Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Civilprocesa likuma 1.pantu saistībā ar Civillikuma tiesību normām, kas izriet no ģimenes tiesiskajām attiecībām, prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu bērnu uzturam, tie piedzenami no brīža, kad prasība iesniegta tiesā, jo ar prasības celšanas brīdi attiecīgā persona uzsāk savu ar likumu garantēto civilo tiesību aizsardzības realizāciju tiesā. Līdz ar to tiesa uzskata, ka ar tiesas spriedumu kā uzturlīdzekļu maksāšanas pienākuma sākuma brīdi var noteikt prasītājas pirmo prasības celšanas brīdi, proti, 2014.gada 10.maiju, par cik no lietas materiāliem secināms, ka prasītāja savas tiesības sākusi realizēt 2014.gada 10.maijā, taču kļūdas pēc, tas nav izdevies ar pirmo prasības pieteikuma celšanas brīdi.

Prasītāja lūgusi piedzīt uzturlīdzekļus līdz brīdim, kamēr bērns varēs pats sevi apgādāt. Tiesa uzskata, ka noteiktais uzturlīdzekļu apmērs atbildētājam ir jāizmaksā atbildētājai līdz bērna pilngadībai, jo, sasniedzot pilngadību, bērns pats var realizēt savas tiesības, tajā skaitā, ja nevar sevi apgādāt, celt atsevišķu prasību par uzturlīdzekļu piedziņu. Saskaņā ar Civillikuma 177.pantu bērns atrodas vecāku aizgādībā līdz pilngadības sasniegšanai. No tā izriet, ka likums saista vecāku tiesības un pienākumus ar laiku, līdz bērns sasniedzis pilngadību. Tāpēc no dienas, kad bērns sasniedzis pilngadību, māte zaudē tiesības saņemt bērna uzturam paredzētos līdzekļus un izbeidzas tēva pienākums izmaksāt tos pilngadīga bērna mātei (*skat. Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamenta 2007.gada 24.oktobra spriedums lietā Nr.SKC-729*).

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 42.panta pirmo daļu, tiesas izdevumi, ja prasītājs no to samaksāšanas bijis atbrīvots, piespriežami no atbildētāja valsts ienākumos proporcionāli apmierinātajai prasījuma daļai. Prasītāja no tiesas izdevumu samaksas par uzturlīdzekļu piedziņu bērna uzturam ir atbrīvota uz Civilprocesa likuma 43.panta pirmās daļas 3.punkta pamata, tādēļ tiesas izdevumi ir piedzenami valsts ienākumos no atbildētāja.

Nosakot valsts nodevas apmēru tiesa ņem vērā Civilprocesa likuma 35.panta pirmās daļas 3.punktā noteikto, ka prasībās par uzturlīdzekļu piedziņu prasības summa ir maksājumu kopsumma par vienu gadu (80*euro* x 12mēneši=960*euro* x 2=1920*euro*). Saskaņā ar Civilprocesa likuma 34.panta pirmās daļas 1.punkta a) apakšpunktu valsts nodeva par uzturlīdzekļu piedziņu ir 288,00 *euro*. Ar lietas izskatīšanu saistīties izdevumi ir 6,99 *euro* (lietas lapa 2), kas piedzenami no atbildētāja.

Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.^{1} pantu spriedumam daļā par tiesas izdevumu piedziņu nosakāms labprātīgas sprieduma izpildes termiņš 10 dienas no tā stāšanās spēkā.

Saskaņā ar Civillikuma 177., 179.pantu un Civilprocesa likuma 97., 189.-193., 204.^{1}, 250.^{27} pantu tiesa

n o s p r i e d a :

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā līdzekļus **/pers. C/**, personas

kods /personas kods/, **uzturam** ik mēnesi **80,00 *euro*** sākot no 2014.gada 10.maija līdz bērna 7 gadu vecumam, no bērna 7 gadu vecuma līdz pilngadībai līdzekļi bērna uzturam piedzenami 96,00 *euro*, bet ne mazāk par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, /pers. A/, personas kods /personas kods/, labā līdzekļus **/pers. D/**, personas kods /personas kods/, **uzturam** ik mēnesi **80,00 *euro*** sākot no 2014.gada 10.maija līdz bērna 7 gadu vecumam, no bērna 7 gadu vecuma līdz pilngadībai līdzekļi bērna uzturam piedzenami 96,00 *euro*, bet ne mazāk par valstī noteikto minimālo uzturlīdzekļu apmēru.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā **valsts nodevu** 288,00 *euro* apmērā, kas iemaksājama: saņēmēja iestāde: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr.LV55TREL1060190911200, BIC kods: TRELLV22, iemaksas mērķis: valsts nodeva tiesu iestādē –C28319514.

Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, valsts labā **ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus** 6,99 *euro* apmērā, kas iemaksājami: saņēmēja iestādē: Tiesu administrācija, reģistrācijas Nr.90001672316, konta Nr.LV51TREL2190458019000, BIC kods TRELLV22, iemaksas mērķis: 21499 - ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi lietā Nr. C28319514.

Noteikt /pers. B/, personas kods /personas kods/, sprieduma daļā par tiesas izdevumu piedziņu termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 20 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas – 2014.gada 12.septembra – Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Kurzemes rajona tiesā.

Sprieduma pieejamības datums 2014.gada 12. septembris.

Tiesnese M. Miltiņa